

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U z 2015 r., poz. 121) oraz art. 34 ustawy z dnia 30.10.2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U z 2015 r., poz. 121 z późn. zm.) stwierdził, że stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującą płatnika składek (...) spółka z o.o. w Ł. w roku składkowym obejmującym okres rozliczeniowy od 01.04.2015 r. do 31.03.2016 r. podwyższa się o 50,00 %.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że z danych zewidencjonowanych w systemie informatycznym ZUS wynika, że w roku kalendarzowym poprzedzającym rok składkowy, którego dotyczy rozstrzygnięcie, tj. w 2014 r. płatnik zgłaszał do ubezpieczenia wypadkowego średniomiesięcznie 560 ubezpieczonych. Na podstawie danych z rejestru REGON oraz danych wykazanych w przekazanej do ZUS informacji (...) za rok 2014 ustalono, że na dzień 31.12.2011 r. obowiązującym płatnika przeważającym rodzajem działalności według (...) był kod (...). ZUS podniósł, że w tej sytuacji stosowana przez płatnika (...) spółka z o.o. w Ł. stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe w dokumentach rozliczeniowych składanych za miesiąc 04.2015 r. – 11.2015 r. została zaniżona, gdyż wykazano stopę w wysokości 1,20 % zamiast 1,47 %. (decyzja k. 5 – 5 verte akt ZUS)

Od powyższej decyzji płatnik - (...) spółka z o.o. w Ł. reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika odwołał się w dniu 3 lutego 2016 r. do Sądu Okręgowego w Łodzi wnosząc o jej zmianę i ustalenie, w roku składkowym od 1 kwietnia 2015 r. do 31 marca 2016 r. stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe (...) spółka z o.o. w Ł. wynosząca 1,47 % nie ulega podwyższeniu o 50 % oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz płatnika składek zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Skarżący wskazał, że posługuje się on programem informatycznym do celów finansowo – księgowych. Wskazanie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 1,2 % zamiast 1,47 % i w konsekwencji odprowadzenie składek na ubezpieczenie wypadkowe w nieprawidłowej wysokości w okresie od kwietnia do listopada 2015 r. nie było wynikiem umyślnego działania płatnika, a wynikało z braku zaktualizowania danych w systemie w związku z obowiązującym od dnia 1 kwietnia 2015 r. nowym brzmieniem załącznika nr 2 do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U z 2013 r., poz. 878). Według odwołującego zaś żadna z danych podanych w deklaracjach (...), w tym tej złożonej na początku 2015 r. za rok miniony, nie została zakwestionowana przez organ rentowy. Nie zmienił się przedmiot działalności spółki, prawdziwe i rzetelne były dane o poziomie zatrudnienia. Oznacza to w ocenie skarżącego, że nie przekazał on do ZUS nieprawidłowych, to jest wprowadzających w błąd, istotnych dla ustalenia wysokości wskaźnika korygującego danych ani nie zataił danych istotnych. (odwołanie k. 2 - 7)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wywodząc jak w zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie 16 – 17)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny :

(...) spółka z o.o. w Ł. została zawiązana w dniu 22 maja 2012 r. i przeważającym przedmiotem jej działalności jest działalność agencji pracy tymczasowej ((...)). (odpis z KRS k. 9 – 14, wyliczenie składki na ubezpieczenie wypadkowe k. 3 verte akt ZUS, deklaracja (...) k. 1 akt ZUS)

W 2014 r. wnioskodawca - płatnik składek (...) spółka z o.o. w Ł. zgłaszał do ubezpieczenia wypadkowego średniomiesięcznie 560 ubezpieczonych. (bezsporne, a nadto oświadczenie pełnomocnika wnioskodawcy 00:01:11, wyliczenie składki na ubezpieczenie wypadkowe k. 3 verte akt ZUS, deklaracja (...) k. 1 akt ZUS)

Płatnik składek posługiwał się programem informatycznym do celów (...). (bezsporne)

W związku z nowym brzmieniem od dnia 1.04.2015 r. załącznika nr 2 do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U z 2013 r., poz. 878), z uwagi na brak zaktualizowania danych w systemie oraz brak ich zaimportowania do wyżej wskazanego programu komputerowego, w dokumencie rozliczeniowym za miesiąc 04.2015 r. – 11.2015 r. płatnik wykazał stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 1,20 % zamiast stopę w wysokości 1,47 %. (bezsporne, a nadto oświadczenie pełnomocnika wnioskodawcy 00:01:11, raport rozbieżności k. 2 akt ZUS)

W miesiącach 04.2015 r. – 11.2015 r. nie zmienił się przedmiot działalności spółki, ani liczba osób zgłaszanych do ubezpieczenia wypadkowego. (bezsporne, a nadto oświadczenie pełnomocnika wnioskodawcy 00:01:11, wyliczenie składki na ubezpieczenie wypadkowe k. 3 verte akt ZUS)

Płatnik w 2016 r. złożył deklaracje korygujące za miesiące 04.2015 r. – 11.2015 r. i dokonał zapłaty składek na ubezpieczenie wypadkowe w pełnej wysokości wraz z odsetkami. Po poprawieniu błędu za przedmiotowe miesiące dokumenty rozliczeniowe były prawidłowe. We wcześniejszych okresach płatnik zawsze terminowo oraz we właściwej wysokości regulował swoje zobowiązania wobec ZUS i wskazywał właściwą wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe. (bezsporne, a nadto oświadczenie pełnomocnika wnioskodawcy 00:01:11)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, w szczególności o dokumenty zawarte w załączonych do akt sprawy aktach ZUS, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron. Zebrany materiał dowodowy nie nasuwa wątpliwości i pozwala tym samym na wydanie rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

(...) spółka z o.o. w Ł. zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 27 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych z dnia 30 października 2002 r. (Dz. U. Nr 2015, poz. 1242) stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe ustala się na rok składkowy.

Stosownie do art. 2 cytowanej ustawy "rok składkowy" to okres obowiązywania stopy procentowej składek na ubezpieczenie wypadkowe należnych za okres od dnia 1 kwietnia danego roku do dnia 31 marca następnego roku.

Zgodnie z treścią art. 28 ust. 2 przytoczonej ustawy, stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatnika składek zgłaszającego do ubezpieczenia wypadkowego co najmniej 10 ubezpieczonych ustala Zakład jako iloczyn stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe określonej dla grupy działalności, do której należy płatnik składek, i wskaźnika korygującego ustalonego dla płatnika składek, z zastrzeżeniem art. 33, przy czym, liczbę ubezpieczonych, o których mowa w ust. 1 i 2, ustala się jako iloraz sumy ubezpieczonych podlegających ubezpieczeniu wypadkowemu w ciągu poszczególnych miesięcy poprzedniego roku kalendarzowego i liczby miesięcy, przez które płatnik składek był w poprzednim roku kalendarzowym zgłoszony w Zakładzie co najmniej 1 dzień (ust.3 przepisu).

W myśl art. 29 ust. 1 przytoczonej ustawy płatnik składek, o którym mowa w art. 28 ust. 2, należy do grupy działalności ustalonej dla jego rodzaju działalności według (...) ujętego w rejestrze REGON w dniu 31 grudnia poprzedniego roku.

Rodzajem działalności według (...) jest rodzaj przeważającej działalności zakodowanej według Polskiej Klasyfikacji Działalności w rejestrze REGON.

W myśl art. 29 ust. 2 tego przepisu płatnik składek zgłoszony w Zakładzie w okresie od dnia 1 stycznia danego roku do dnia 31 marca następnego roku należy do grupy działalności ustalonej dla jego rodzaju działalności według (...) ujętego w rejestrze REGON w dniu, od którego płatnik składek jest w ZUS zgłoszony.

Liczbę ubezpieczonych, o których mowa w ust. 1 i 2, ustala się jako iloraz sumy ubezpieczonych podlegających ubezpieczeniu wypadkowemu w ciągu poszczególnych miesięcy poprzedniego roku kalendarzowego i liczby miesięcy, przez które płatnik składek był w poprzednim roku kalendarzowym zgłoszony w Zakładzie co najmniej 1 dzień. (ust. 3)

1 stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatnika składek, o którym mowa w art. 28 ust. 2, któremu Zakład nie ustalił kategorii ryzyka z uwagi na brak obowiązku przekazywania informacji, o której mowa w art. 31 ust. 6, przez trzy kolejne, ostatnie lata kalendarzowe, wynosi tyle, co stopa procentowa określona dla grupy działalności, do której należy.

Przekładając powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że z zebranego materiału dowodowego wynika, iż płatnik składek zgłaszający do ubezpieczenia wypadkowego co najmniej 10 ubezpieczonych, który nie miał obowiązku przekazywania informacji (...) przez trzy kolejne lata kalendarzowe, zobowiązany był samodzielnie ustalić obowiązującą go wysokość stopy procentowej składki w wysokości jaka została określona dla grupy działalności, do której należy z uwagi na swój rodzaj przeważającej działalności według (...) z jakim był ujęty w rejestrze REGON na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego dany rok składkowy, na podstawie załącznika nr 2 do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków (Dz.U z 2013 r., poz. 878).

Zgodnie z treścią załącznika nr 2 do wskazanego wyżej Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w brzmieniu do 31.03.2015 r. stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe dla grup działalności takiej jak – „działalność agencji pracy tymczasowej” ((...)) wyniosła 1,20 % a według treści tego aktu prawnego obowiązującej od dnia 1.04.2015 r. dla tej grupy działalności określono stopę procentową w wysokości 1,47 %, co nie było przez skarżącego kwestionowane.

W tej sytuacji zatem stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe w miesiącach 04.2015 r. – 11.2015 r. powinna być przez płatnika składek ustalona w wysokości 1,47 % podstawy jej wymiaru a została błędnie wykazana za ten okres w wysokości nieaktualnej 1,20 %.

Płatnik składek posługiwał się programem informatycznym do celów (...). Od dnia 1.04.2015 r., tj. po zmianie treści załącznika nr 2 przytoczonego wyżej Rozporządzenia płatnik nie dokonał aktualizacji programu komputerowego. Na skutek czego program ten ustalił wysokość stopy procentowej dla grupy przeważającej działalności spółki według starych nieobowiązujących przepisów w zaniżonej wysokości wynoszącej – 1,20 %.

Na skutek powyższego błędu programu komputerowego płatnik w dokumentach rozliczeniowych za miesiące 04.2015 r. – 11.2015 r. wykazał błędną stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 1,20 %.

Powyższe w ocenie Sądu nie prowadzi jednak automatycznie do możliwości nałożenia na płatnika przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych sankcji określonej w art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych z dnia 30 października 2002 r.

Zgodnie z art. 34 ust. 1 i 3 ustawy jeżeli płatnik składek nie przekaże danych lub przekaże nieprawdziwe dane, o których mowa w art. 31, co spowoduje zniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, Zakład ustala, w drodze decyzji, stopę procentową składki na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych. Płatnik składek zobowiązany jest opłacić zaległe składki wraz z odsetkami za zwłokę. Przepis ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do płatników składek, o których mowa w art. 28 ust. 1 i art. 33 ust. 1 i 2, którzy nieprawidłowo ustalili liczbę ubezpieczonych lub grupę działalności, przy czym, jeżeli płatnik składek stwierdzi nieprawidłowość, obowiązany jest on ponownie ustalić stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe we własnym zakresie.

Odrowadzenie składki w zaniżonej wysokości nie prowadzi automatycznie do możliwości nałożenia na płatnika przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych sankcji określonej w art. 34 ust. 1 ustawy z 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z

tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 25.11.2008 r., III AUa 1163/08, opubl. LEX nr 552000)

Organ rentowy nie ma prawa odgórnie zakładać, że pracodawca celowo zaniżał stopę procentową składki, aby zmniejszyć koszty odprowadzanych składek na ubezpieczenie wypadkowe. (por. wyrok SN z 14.02.2013 r., II UK 53/12, opubl. G. Prawna (...))

Zgodnie z treścią art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, jeżeli płatnik składek nie przekaze danych lub przekaze nieprawdziwe dane, o których mowa w art. 31, m.in. dotyczących osób poszkodowanych w wypadkach, co spowoduje zaniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, Zakład ustala, w drodze decyzji, stopę procentową składki na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych. Płatnik składek zobowiązany jest opłacić zaległe składki wraz z odsetkami za zwłokę. W myśl ust. 4 powołanego przepisu, w przypadku, o którym mowa w ust. 1 i 2, płatnik składek zobowiązany jest złożyć brakującą informację lub dokonać korekty nieprawidłowej informacji. Zasadność wymierzenia wyższej składki może podlegać ocenie sądu ubezpieczeń społecznych, do którego przysługuje odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nakładającej taki obowiązek. W doktrynie przyjmuje się, że jedynie zawinione zachowanie płatnika kwalifikuje się do subsumcji niniejszego przepisu. Świadczy o tym nie tylko sam przepis stwierdzający obowiązek opłaty odsetek jedynie za zwłokę, ale także przepis karnoprawny art. 219 k.k., który to statuuje umyślny czyn zabroniony polegający na niedopełnieniu obowiązków związanych z ubezpieczeniami społecznymi. Jeśli zatem płatnik składek przekazał obiektywnie nieprawdziwe dane, będąc przekonany o ich zgodności z rzeczywistością, odpada podstawa dla naliczenia mu stopy procentowej składki na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych. (vide wyrok SO w Nowym Sączu z dnia 19.09.2013 r., sygn. IV U 425/13, opubl. LEX nr 1716605, por. też wyrok SA w Szczecinie z 29.05.2014 r. III AUa 942/13, LEX nr 1496086, wyrok SA w Gdańsku z 25.09.2014 r., III AUa 2766/13, opubl. LEX nr 1526946)

Oceny zastosowania sankcji z art. 34 ustawy z 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, należy dokonywać w konkretnej sprawie mając na uwadze nie tylko jej represyjny, ale także prewencyjny charakter. Celem tej instytucji powinno być bowiem zdyscyplinowanie płatników składek do należytego wykonywania ciężących na nich obowiązków i przekonanie ich o nieopłacalności podawania nieprawdziwych danych, nie zaś wzbogacanie funduszu ubezpieczeń kosztem płatników, którzy przez omyłkę podali błędne dane. (wyrok SA w Gdańsku z 6.10.2015 r., III AUa 683/15, LEX nr 1842208)

Sąd Okręgowy podziela także zapatrywania wyrażone w wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 30 października (...). w sprawie o sygn. akt III AUa 242/12, opubl. LEX nr 1237548, zgodnie z którym: rygorystyczna sankcja zawarta w art. 34 ust. 1 ustawy z 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych nie może być stosowana w sytuacjach, gdy płatnikowi składek nie można zarzucić nierzetelności, a przyczyna opłacenia składki w zaniżonej wysokości jest spowodowana nieświadomym działaniem, np. błędem rachunkowym czy pisarskim, bądź błędnym zinterpretowaniem przepisu.

W przedmiotowym postępowaniu płatnik w deklaracjach rozliczeniowych za miesiące 04.2015 r. – 11.2015 r. błędnie wskazał stopę procentową składek na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 1,20 %. Jednakże jednocześnie podkreślić należy, że w przedmiotowym okresie nie zmienił się ani przedmiot działalności spółki, ani liczba osób zgłaszanych do ubezpieczenia wypadkowego i dane te były prawidłowo przekazane przez płatnika.

Niewłaściwa wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe była spowodowana nieświadomym działaniem płatnika – błędem programu komputerowego niezaktualizowanego według nowego brzmienia przepisów.

W tej sytuacji zatem przyczyny błędnego wskazania stopy procentowej wyniknęły, z braku dostatecznej wiedzy o aktualnym brzmieniu przepisów, a nie z chęci świadomego wprowadzenia w błąd organu rentowego. Świadczy o

tym też fakt, że płatnik we wcześniejszym okresie podawał właściwą stopę procentową oraz zawsze terminowo i we właściwej wysokości regulował swoje zobowiązania wobec ZUS.

Zatem w ocenie sądu do sytuacji prawnej odwołującego się nie ma zastosowania art. 34 ustawy z 30 października 2002 roku „o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych” (Dz. U. 199/02 poz. 1673 z późn. zm.).

W świetle wyżej przytoczonego orzecznictwa jedynie zawinione zachowanie płatnika kwalifikuje się do zastosowania art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej. Taki pogląd został także zaprezentowany przez S. S. w Komentarzu do art. 34 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, który stwierdza, że " jeśli płatnik składek przekazał obiektywnie nieprawdziwe dane, będąc przekonany o ich zgodności z rzeczywistością, odpada podstawa do naliczenia mu stopy procentowej składki na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych."

Z uwagi na powyższe uznać należy, że przekazanie przez płatnika do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki w zaniżonej wysokości, jeśli wynika ono z innych powodów niż świadome wskazanie nieprawdziwych danych, nie wyczerpuje hipotezy normy art. 34 ust. 1 w związku z ust. 1 i nie implikuje skutku objętego jej dyspozycją.

W przedmiotowej sprawie niewątpliwie mamy do czynienia z taką właśnie sytuacją, gdy płatnik składek nieświadomie ustalił składkę za miesiące 04.2015 r. – 11.2015 r. w zaniżonej wysokości, co zresztą skorygował i w 2016 r. złożył prawidłowe deklaracje za przedmiotowy okres oraz dokonał zapłaty składek na ubezpieczenie wypadkowe w pełnej wysokości wraz z odsetkami.

W tej sytuacji podwyższenie składki, aż o 50% za okres od 01.04.2015 r. do 31.03.2016 r. byłoby niewspółmiernym obciążeniem płatnika w stosunku do stwierdzonych u niego nieprawidłowości.

Mając na względzie wskazane okoliczności Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 47714 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 18 grudnia 2015 r. i orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

Stosownie do wyników postępowania, na podstawie art. 98 k.p.c., Sąd obciążył organ rentowy obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego poniesionych przez wnioskodawcę. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika Sąd ustalił na podstawie art. 98 § 1, 3 i 4 k.p.c. w związku z § 15 ust. 1 oraz § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (DZ. U. z 2015 r., poz.1800), uznając, że brak jest podstawy do zasądzenia wynagrodzenia zgodnego z wysokością przewidywanej składki jako różnicy między składką należną a określoną przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji. Należy bowiem przyjąć, że stawce minimalnej przewidzianej w § 9 ust. 2 rozporządzenia podlegają wszystkie sprawy z szeroko rozumianego postępowania z zakresu ubezpieczeń społecznych. W szczególności stawka przewidziana w tym przepisie znajduje zastosowanie w sprawach dotyczących odpowiedzialności członków zarządu za zobowiązania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne (wyrok SA w Katowicach z dnia 17 maja 2007 r., III AUa 469/06, LEX nr 446755). W tym stanie, Sąd Okręgowy nie aprobuje wyjątku od tej zasady, że w sprawach o zaległe składki na ubezpieczenia społeczne należy poprzez § 20 rozporządzenia stosować § 2 rozporządzenia, łączący wymiar stawki minimalnej z wartością przedmiotu sprawy, ponieważ przedmiotem sporu jest ustalenie z zakresu ubezpieczenia społecznego (wypadkowego). Ponadto nie tyle składki w zakresie ich wysokości były przedmiotem sporu ale zasada czy podwyższenia składki jest zasadne. Należy mieć też na uwadze, że nakład pracy fachowego pełnomocnika w podobnych sprawach jest niewielki i obejmuje dowodzenie zasadności podwyższenia składki a nie przyjęcia wadliwej wysokości składki wypadkowej.

Zarządzenie: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu oraz pełnomocnikowi płatnika.